

**Fødevare-
styrelsen**

UDBRUDSMANUAL

FOR

AFRIKANSK HESTEPEST

August 2017

INDHOLD

Indledning	4
1. Sygdomsbeskrivelse	5
Virus og inkubationstid.....	6
Virusudskillelse og smittespredning	6
Kliniske Symptomer	7
Differentialdiagnoser	7
Diagnostiske forhold	8
Forebyggelse og kontrol	8
Overvågning for afrikansk hestepest	8
2. Personbeskyttelse	9
3. Epidemiologisk undersøgelse.....	10
4. Smitte med afrikansk hestepest	11
Foranstaltninger i et smittet husdyrbrug.....	11
Flytterestriktioner på det smittede husdyrbrug	12
5. Prøveudtagning ved aflivning.....	13
Prøvetagning	13
Emballering og mærkning af prøver.....	13
Indsendelse af materiale.....	13
6. Andre dyr i husdyrbruget.....	14
7. Specielle forhold ved rengøring og desinfektion.....	15
8. Specielle forhold ved aflivning	16
9. Zoner	17
Etablering af zoner.....	17
Optælling af husdyrbrug.....	18
Foranstaltninger på husdyrbrug i beskyttelseszonen.....	18
Foranstaltninger på husdyrbrug i overvågningszonen	19
Ophævelse af beskyttelseszone og overvågningszone.....	19
10. Screening	20
Screening i beskyttelseszonen og overvågningszonen.....	20
Prøvetagning	20
Emballering og mærkning af prøver.....	20

Indsendelse af materiale.....	21
11. Flytterestriktioner i zonerne.....	22
Flytterestriktioner i beskyttelseszonen	22
Flytterestriktioner i overvågningszonen.....	22
12. Genindsættelse af dyr.....	23
13. Udbrud på slagterier, grænsekontrolsteder og transportmidler.....	24
14. Udbrud i vildtlevende dyr	25
15. Vaccination	26
Generelt	26
Beslutning om indførsel af vaccination	26
16. Samarbejde med andre myndigheder samt eksterne parter.....	27
17. Ekspertgruppe.....	28
Bilag 1 Lovgivning.....	29
Bilag 2 Informationsmateriale	30

INDLEDNING

Denne udbrudsmanual for afrikansk hestepest omfatter håndtering af udbrud af sygdommen såvel centralt som decentralt i Fødevarestyrelsen. Den supplerer den "Veterinære beredskabsplan ved udbrud af alvorlige husdyrsygdomme" for de særlige forhold, der gør sig gældende for afrikansk hestepest.

Målgruppen for udbrudsmanualen er primært Fødevarestyrelsens medarbejdere i Veterinærenhederne og i Dyresundhed. Andre parter, såvel interne som eksterne, der medvirker ved bekæmpelse af udbrud, anvender manualen i de situationer, hvor det er relevant.

Manualen omfatter ikke håndtering af mistanker før et udbrud er konstateret.

1. SYGDOMSBESKRIVELSE

Afrikansk hestepest er en virussygdom hos heste, muldyr, æsler og zebraer, der forårsages af et orbivirus. Ikke alle heste synes at være lige modtagelige. Mulddyr er mindre modtagelige end heste, og æsler angribes sjældent. Zebraer viser ingen symptomer på infektion, men da de kan være viræmiske i en længere periode har de flere gange været kilde til introduktion af sygdommen. Kontaktsmitte forekommer ikke, da infektionen overføres ved bid af mitter. Afrikansk hestepest kan ikke smitte til mennesker, og kontakt med smittede dyr udgør således ikke nogen sundhedsmæssig risiko for mennesker.

Elefanter, vildæsler og kameler kan også inficeres. Elefanter er beskrevet som vært for AHSV, men smitteveje synes ikke kendt/veldokumenteret.

Hunde (og andre kødædere i Afrika) er beskrevet inficeret med AHS virus (AHSV). Hunde/ulve/sjakaler smittes primært oralt ved at spise inficerede dyr/inficeret kød eller blod. Da det ikke kan udelukkes at de kan smitte videre er det ikke en ægte dead-end-vært. Tilsyneladende kan hunde/ulve/sjakaler også smittes ved en ikke-oral mekanisme formodentlig via infektiøse bid.

Som udgangspunkt vil der ikke skulle opspores hunde, medmindre at inficerede hunde/ulve/sjakaler reelt er i stand til at inficere mitter. Dette ved man meget lidt om. Generelt bides hunde dog ikke meget af mitter i Afrika og Mellemøsten, hvor dette er undersøgt. Derfor spiller hunde/ulve/sjakaler formodentlig ikke nogen vigtig rolle i transmissionen af afrikansk hestepest virus.

Afrikansk hestepest har aldrig været konstateret i Danmark.

Der rapporteres om forekomst af afrikansk hestepest i Afrika og i Mellemøsten. I Europa er sygdommen påvist i Portugal (1989) og i Spanien (1960'erne og 1987-90) og på Cypern. Sygdommen blev i 1987 indført til Spanien via import af inficerede zebraer fra Afrika.

AFRIKANSK HESTEPEST OPTRÆDER I FLERE FORMER

Opdelingen i de 4 former er i litteraturen beskrevet som artificiel, og der er ikke rigtig nogen viden om årsagsforholdene til de forskellige kliniske billeder. Det er også beskrevet, at flere former kan forekomme på samme tid.

- Den pulmonare (lunge-) form, hvor der går 3-5 dage, fra dyrene smittes, til de viser symptomer. Der ses høj feber (40 - 40,5 °C), besværet vejrtrækning, hoste og udspilede næsebor, hvorfra skummende væske siver ud. Dyrene vil dø af iltmangel indenfor en uge. Dødeligheden er ca. 95 %.

- Den ødematøse (hjerter-) form, hvor der går 7-14 dage, fra dyrene smittes, til de viser symptomer. Der ses feber (39 - 41 °C), hævelse af hoved- og halsregion (supraorbitale ødem er patognomonisk), brystkasse og skuldre. Dyrene dør oftest indenfor en uge. Dødeligheden er ca. 60 %.
- En blandingsform af de to førnævnte former, hvor der går 5-7 dage, fra dyrene smittes, til de viser symptomer.
- En mild form, hvor der ses svingende feber (40 - 41 °C) og utilpashed i få dage.

VIRUS OG INKUBATIONSTID

Afrikansk hestepest forårsages af et orbivirus tilhørende familien Reoviridae. Der er ni forskellige serotyper af afrikansk hestepestvirus. Dødeligheden afhænger af virulæns af den pågældende serotype og hvor modtagelig populationen er.

Afrikansk hestepest virus, modstandsdygtighed overfor fysisk og kemisk påvirkning	
Temperatur	Relativ stabil mod varme, især ved tilstedeværelse af protein. Virus inaktiveres ved kogning.
pH	Virus inaktiveres ved pH lavere end 6 eller højere end 12.
Desinfektionsmidler/ Kemikalier	Følsomt overfor desinfektionsmidler som formalin, Virkon S (1 %) og hydratkalk (pH >12).
Overlevelse	Virus er hurtigt nedbrudt i muskler af rigor mortis.

Sygdom	Inkubationstid¹	Maksimal inkubationstid²
Afrikansk hestepest	7-14 dage, kan være ned til 2 dage	14 dage

¹Artikel 12.1.1, Terrestrial Animal Health Code, fastsat for tamheste

VIRUSUDSKILLELSE OG SMITTESPREDNING

Zebra anses for at være reservoarværdter for afrikansk hestepest. Afrikansk hestepest smitter ikke direkte fra dyr til dyr, men virus overføres under naturlige forhold via blodsugende insekter, først og fremmest af en række Culicoides arter. Der kan også forekomme overførsel af smitte ved bid af andre stikkende insekter, så som fx flåter og myg. Hunde/ulve/sjakaler kan blive syge ved fx at spise inficeret hestekød, men de er ikke en foretrukket vært for Culicoides spp. Det er derfor mindre sandsynligt, at de kan spille en rolle ved

spredning af hestepest. Afrikansk hestepest er en sygdom med høj dødelighed, især når den optræder i områder, hvor den ikke normalt forekommer.

Spredning af sygdommen influeres af de klimatiske forhold, som er gunstige for de insekter, der kan overføre sygdommen (varmt, fugtigt vejr og regnfulde perioder). Det formodes, at virus kan transporteres over lange afstande via inficerede insekter. Blod og væsker fra syge dyr kan indeholde virus.

KLINISKE SYMPTOMER

Inkubationstiden er 7 - 14 dage, men kan være helt ned til to dage.

Viræmi hos heste varer som regel 4 - 8 dage, men kan vare i op til 21 dage. Hos zebra kan viræmi vare op til 40 dage. I OIE Terrestrial Animal Health Code er den infektiøse periode på den baggrund fastsat til 40 dage for tamheste.

Klinisk ses feber, nedstemthed og ødemer, enten i form af akut lungeødem eller subkutane ødemer på hoved og hals (supraorbitalt ødem). Der kan ses åndenød, krampeagtigt hosteanfald, udspilede næsebor, hvorfra der siver skummende væske samt rødme af øjenslimhinden, eller hævelse af fordybningerne over øjenhulerne, øjenløg, ansigtvæv, hals, brystkasse og skuldre.

Post mortem er billedet præget af gelatinøse ødemer i hud og muskulatur samt i nogle tilfælde væskeansamling i pleura og pericardium. Endvidere kan ses petecchiale blødninger på serøse overflader i abdomen.

Symptomer ved infektion med afrikansk hestepest er blandt de kødædende arter kun beskrevet for hunde. Hunde er tilsyneladende den eneste art, der ud over heste, udvikler et fatalt forløb. Derudover synes symptomer ikke beskrevet.

DIFFERENTIALDIAGNOSER

Differentialdiagnoser er miltbrand, equin infektiøs anæmi (EIA), equin viral arteritis (EVA), trypanosomosis, hesteencephalomyelitis, piroplasmosis, purpura haemorrhagica, hendra virus, babesiose, forgiftninger, allergier og hedeslag.

DIAGNOSTISKE FORHOLD

Laboratoriediagnosen stilles ved påvisning af virus ved RT-PCR. Undersøgelse for antistoffer foretages ved ELISA, hvilket sker på DTU Veterinærinstituttet. Resultatet af laboratorie undersøgelserne forligger indenfor to dage efter materialet er modtaget hos DTU Veterinærinstituttet.

FOREBYGGELSE OG KONTROL

Der findes ingen specifik behandling mod sygdommen. Fødevarestyrelsen kan tillade vaccination af modtagelige dyr i beskyttelseszonen inkl. kontrolzonen (se figur 1 i kapitel om "Zoner") og kræve dyrene identificeret. Der kan desuden behandles forebyggende med insektmidler for at forhindre stik fra insekter (mitter), som kan overføre virus.

I områder med stor population af Culicoides population kan der iværksættes foranstaltninger til at begrænse insekternes leve- og ynglesteder.

OVERVÅGNING FOR AFRIKANSK HESTEPEST

Afrikansk hestepest er en anmeldepligtig sygdom i Danmark (passiv overvågning). Danmark har ikke en aktiv overvågning for afrikansk hestepest.

2. PERSONBESKYTTELSE

Afrikansk hestepest er ikke en zoonose. Der er på denne baggrund ikke behov for særligt personbeskyttelsesudstyr.

3. EPIDEMIOLOGISK UNDERSØGELSE

Den epidemiologiske undersøgelse skal afdække den kliniske situation i besætningen samt det hidtidige sygdomsforløb. I den forbindelse skal det skønnede tidspunkt for smitteintroduktion i besætningen fastlægges. Endvidere skal alle kontakter til besætningen mindst 40 dage forud for det skønnede smittetidspunkt gennemgås med henblik på at afklare, hvorledes besætningen er blevet smittet. Der skal lægges særligt vægt på forekomsten og fordeling af insektvektorer.

Er der flere besætninger på husdyrbruget, foretages der en epidemiologisk undersøgelse (hver sit skema) for hver besætning.

Den epidemiologiske undersøgelse skal som minimum omfatte:

- 1) Fastsættelse af det tidsrum, hvor hestepest kan være introduceret på husdyrbruget.
- 2) Oplysninger om mulig oprindelse af hestepest på husdyrbruget samt identifikation af andre husdyrbrug, hvor der findes enhovede dyr, som kan være blevet smittede ad samme vej.
- 3) Angivelse af vektorernes forekomst og fordeling.
- 4) Oplysninger om flytninger af enhovede dyr fra eller til husdyrbruget, herunder fjernelse af døde enhovede dyr.

DTU Veterinærinstituttets vektorlaboratorie kan rådgive om hvilke foranstaltninger, der skal til for at begrænse mitters leve- og ynglesteder. Det er dog noget begrænset hvad DTU Veterinærinstituttet kan hjælpe med, da der kun er gennemført begrænsede forsøg herhjemme. Men der er andre muligheder end at bekæmpe mitterne. Man kan også forsøge at få vektorerne til at bide noget andet end heste i en periode.

DTU Veterinærinstituttets skadedyrslaboratorie er nedlagt, og der er derfor kun private skadedyrsaktører tilbage.

4. SMITTE MED AFRIKANSK HESTEPEST

I direktivet (92/35) om fastsættelse af regler for kontrol med og foranstaltninger til bekæmpelse af hestepest er et af kravene, omgående aflivning af enhovede dyr, der er smittet eller angrebet af eller viser kliniske tegn på hestepest på smittet husdyrbrug eller kontaktbesætninger. I bekendtgørelse (1429/2015) om bekæmpelse af hestepest er kravet i direktivet implementeret ved mulighed for, at de enhovede dyr nedslås, i det omfang Fødevarestyrelsen skønner det nødvendigt for at hindre smittespredning.

Fødevarestyrelsen vil skulle følge direktivets krav om omgående aflivning af enhovede dyr, der er smittet eller angrebet af eller viser kliniske tegn på hestepest på husdyrbrug der officielt har fået bekræftet hestepest eller kontaktbesætninger. Det kan dog ikke udelukkes, at der ved langvarige forløb af udbrud med afrikansk hestepest udstedes Kommissions beslutninger om andre tiltag end aflivning, hvilket vil ske på baggrund af sygdomssituationen i Europa og epidemiologiske data. Ny procedure vil blive udmeldt fra det centrale krisecenter.

FORANSTALTNINGER I ET SMITTET HUSDYRBRUG

Konstateres et husdyrbrug smittet med afrikansk hestepest skal de heste, der påbydes aflivet takseres, aflives og bortskaffes. Husdyrbruget skal fortsat være under offentligt tilsyn, men nu pga. konstateret smittet med afrikansk hestepest. Ejer skal skriftligt have påbudt aflivning af dyrene.

Veterinærenheden sørger for følgende:

- Enhovede dyr smittet med afrikansk hestepest samt enhovede dyr med kliniske symptomer på husdyrbruget aflives omgående under officielt tilsyn og på en sådan måde, at enhver risiko for spredning af afrikansk hestepest virus under transport eller aflivning minimeres.
- Kroppene af døde eller aflivede dyr føres til forarbejdning på et godkendt forarbejdningsanlæg.
- Restriktionerne, der påbydes ved mistankehåndteringen skal udvides til også at omfatte husdyrbrug med modtagelige arter, der ligger inden for en radius af 20 km - kontrolzone (der er hjemmel til at udvide området - Kommissionen skal underrettes) fra den eller de smittede husdyrbrug. Restriktionerne kan ligeledes finde anvendelse på andre husdyrbrug, såfremt disse husdyrbrugs beliggenhed eller kontakt med det smittede husdyrbrug giver anledning til mistanke om smittespredning.
- I kontrolzonen skal der ske en systematisk vaccination og identificering af alle enhovede dyr – det kan først starte efter en beslutning i Kommissionen (SCOPAFF).
- Avlsmateriale (sæd, oocytter eller embryoner) fra enhovede dyr, der opbevares på husdyrbruget destrueres. Fødevarestyrelsen kan dog på nærmere fastsatte vilkår tillade, at produkterne anvendes.
- Avlsmateriale (sæd, oocytter eller embryoner), der er opsamlet fra enhovede dyr på husdyrbruget i den periode, hvor smitten antages at have været på husdyrbruget, opspores af veterinærenheden. Ejeren skal lade avlsmaterialet destrueres efter Fødevarestyrelsens anvisninger.
- Der foretages en epidemiologisk undersøgelse.

FLYTTERESTRIKTIONER PÅ DET SMITTEDE HUSDYRBRUG

- Al flytning af dyr af modtagelige arter (enhovede dyr) til eller fra husdyrbruget er forbudt.

Fødevarestyrelsen skal opspore alle modtagelige arter (enhovede dyr), der er til- og fraført husdyrbruget i den periode, hvor det antages, at smitten har været på husdyrbruget. Det omfatter både dyr, der er flyttet nationalt som dyr der er flyttet til andre medlemsstater eller tredjelande.

5. PRØVEUDTAGNING VED AFLIVNING

Der er ikke krav om udtagning af supplerende prøver i besætningen efter bekræftelse af et udbrud. Men ved brug for histologi kan der sendes prøvemateriale ind fra aflivede eller døde dyr i forbindelse med fx screening af dyr i zonerne.

PRØVETAGNING

Hvis det besluttes at udtage prøver tages kontakt til DTU-Veterinærinstituttet for detaljeret vejledning omkring prøvetagningen herunder antal og type/materiale.

Følgende materiale kan udtages til undersøgelse:

- EDTA stabiliserede blodprøver til PCR
- Ustabiliserede blodprøver til antistof test (i senere faser)
- Milt, lungevæv, lymfeknuder (i den febrile fase) fra aflivede eller døde dyr

EMBALLERING OG MÆRKNING AF PRØVER

De udtagne prøver anbringes enkeltvis i prøverør med tætsluttende låg eller plastpose og mærkes med dyrets og prøvens identitet. Rør og/eller plastposer omvikles med væskesugende materiale og anbringes i en solid yderemballage, sammen med indsendelsesblanketten.

Pakken må ikke indeholde skarpe ting, som fx skalpel eller kanyle.

Det er meget vigtigt at dyr, hvorfra der udtages prøver, er mærket individuelt. De udtagne prøver skal forsynes med dyrenes individmærker.

Prøverne må under transporten ikke udsættes for frostgrader eller høje temperaturer.

INDSENDELSE AF MATERIALE

Prøverne skal ledsages af indsendelsesblanketten, der findes på DTU Veterinærinstituttets hjemmeside. <http://www.vet.dtu.dk/diagnostik/blanketter>

Alle prøver transporteres til:

Kalvehave Havnevej 51
Lindholm
4771 Kalvehave

6. ANDRE DYR I HUSDYRBRUGET

Heste, muldyr, æsler og zebraer, elefanter, vildæsler og kameler regnes for modtagelige for afrikansk hestepest. Hunde/ulve/sjakaler smittes primært oralt ved at spise inficerede dyr/inficeret kød eller blod. Tilsyneladende kan hunde/ulve/sjakaler også smittes ved en ikke-oral mekanisme formodentlig via infektiøse bid. Men de er ikke foretrukket vært for *Culicoides* spp, og derfor er det usandsynligt, at de kan spille en rolle i spredning af hestepest.

Fødevarestyrelsen vurderer i hvert enkelt tilfælde, om andre dyr end enhovedede dyr skal omfattes af restriktionerne. Dette afhænger bl.a. af risikoen for indirekte smitteoverførsel. Ved smitte til andre enhovedede dyr end heste følges samme retningslinjer som beskrevet i kapitel 4 "Smitte med afrikansk hestepest i en besætning".

7. SPECIELLE FORHOLD VED RENGØRING OG DESINFEKTION

Fødevarestyrelsen vil som udgangspunkt ikke påbyde rengøring og desinfektion, da afrikansk hestepest ikke er direkte smitsomt, men overføres af vektorer.

Da sygdommen kan overføres med insekter, skal det vurderes, om der skal foretages insektbekæmpelse, ligesom enhovede dyr bør beskyttes mod insektstik.

DTU Veterinærinstituttets vektorlaboratorie kan rådgive om hvilke foranstaltninger, der skal til for at begrænse mitters leve- og ynglesteder. Det er dog noget begrænset hvad DTU Veterinærinstituttet kan hjælpe med, da der kun er gennemført begrænsede forsøg herhjemme. Men der er andre muligheder end at bekæmpe mitterne. Man kan også forsøge at få vektorerne til at bide noget andet end heste i en periode.

DTU Veterinærinstituttets skadedyrslaboratorie er nedlagt, og der er derfor kun private skadedyrsaktører tilbage.

8. SPECIELLE FORHOLD VED AFLIVNING

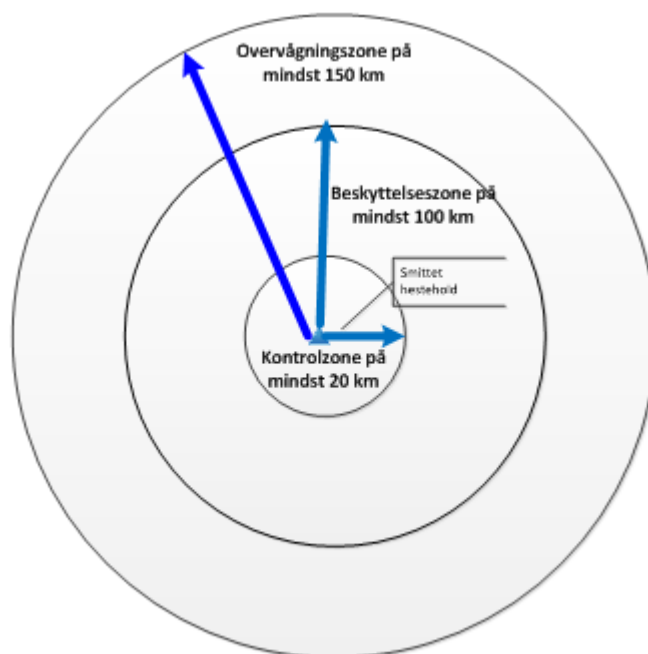
Ved afrikansk hestepest skal injektion med lægemiddel godkendt til aflivning være første prioritet som aflivningsmetode. Blod og væsker kan indeholde virus, hvorfor risiko for spredning af afrikansk hestepest virus under aflivningen skal undgås.

9. ZONER

ETABLERING AF ZONER

Når diagnosen afrikansk hestepest er blevet officielt bekræftet på et husdyrbrug, opretter Fødevarestyrelsen følgende zoner omkring udbruddet:

1. Kontrolzone (20 km zone), der dækker et område i 20 km's afstand fra et smittet husdyrbrug. (I direktiv 92/35/EF anvendes ikke et udtryk for zonen, men der henvises til husdyrbrug, der ligger indenfor et område af mindst 20 km fra et smittet husdyrbrug).
2. Beskyttelseszone: en zone med en radius på mindst 100 km omkring hver smittet husdyrbrug.
3. Overvågningszone: en zone som i en bredde af mindst 50 km strækker sig uden om beskyttelseszonen, og hvor der ikke har fundet systematisk vaccination sted i de seneste 12 måneder.

Figur 1: Opbygning af zoner og område med restriktioner uden om et smittede husdyrbrug

Ved afgrænsning af zonerne skal der tages hensyn til de geografiske, administrative, økologiske og epidemiologiske faktorer, der er relevant for hestepest.

Hvis zonerne ligger på flere medlemsstaters område, skal de pågældende medlemsstaters kompetente myndigheder samarbejde om at afgrænse zonerne. Om nødvendigt afgrænses beskyttelseszonen og overvågningszonen efter beslutning i SCOPAFF.

Der gælder en række restriktioner og forbud for flytning af modtagelige dyr i zonerne. Se kapitlet 11 om "Flytterestriktioner".

Hvis det vurderes, at beskyttelses- og/eller overvågningszonen skal ændres, så kræver det en begrundet anmodning til EU Kommissionen, hvilket det centrale krisecenter vil have ansvaret for at udføre. Det vil ofte være hensigtsmæssigt, at udvide zonerne, da sygdommen overføres med vektorer.

Der skal tages hensyn til:

1. Den geografiske beliggenhed og de økologiske faktorer,
2. vejrforholdene,
3. vektorens forekomst og fordeling,
4. resultaterne af epizootiologiske undersøgelser,
5. resultaterne af laboratorieundersøgelserne, og
6. gennemførelsen af bekæmpelsesforanstaltningerne, herunder navnlig insektbekæmpelse

Ved udbrud af afrikansk hestepest kan Fødevarestyrelsen tillade vaccination af modtagelige dyr i beskyttelseszonen efter beslutning i SCOPAFF. Se kapitel 14 om "Vaccination".

OPTÆLLING AF HUSDYRBRUG

Ved udbrud af afrikansk hestepest vil det være muligt, at registrere hestehold i det Centrale Husdyrbrugsregister (CHR) i den periode at det er nødvendigt i forbindelse med udbruddet. Ved hjælp af udtræk fra CHR udarbejdes lister over alle husdyrbrug med enhovede dyr i zonerne med angivelse af dyreart og antal dyr, der befinder sig på husdyrbruget.

Dyresundhed udsteder en bekendtgørelse, som påbyder ejere af hestehold og andre enhovede dyr at lade sig registrere, hvis disse ligger i en zone.

Alle husdyrbrug med enhovede dyr i beskyttelseszonen skal besøges regelmæssigt af en embedsdyrlæge. Besøgshyppigheden afhænger af alvorsgraden af sygdomssituationen. Se også kapitel 9 om "Screening".

FORANSTALTNINGER PÅ HUSDYRBRUG I BESKYTTELSZONEN

- Al flytning af enhovede dyr er forbudt uden Fødevarestyrelsens tilladelse.
- Ejer eller bruger af husdyrbrug med enhovede dyr skal informere Fødevarestyrelsen om husdyrbrugets nøjagtige beliggenhed samt antal af enhovede dyr og dyrearter, der holdes på husdyrbruget.

- Ejer eller bruger af husdyrbruget skal på Fødevarestyrelsens anmodning lade dyrene underkaste en klinisk inspektion og lade udtage prøver til undersøgelse for afrikansk hestepest.

Fødevarestyrelsen kan endvidere lade enhovede dyr i beskyttelseszonen vaccinere og kræve disse identificeret efter en beslutning i Kommissionen (SCOPAFF).

FORANSTALTNINGER PÅ HUSDYRBRUG I OVERVÅGNINGSZONEN

- Enhovede dyr må ikke flyttes uden Fødevarestyrelsens tilladelse.
- Ejer eller bruger af husdyrbrug med enhovede dyr skal informere Fødevarestyrelsen om husdyrbrugets nøjagtige beliggenhed samt antal af enhovede dyr og dyrearter der holdes på husdyrbruget.
- Ejer eller bruger af husdyrbruget skal på Fødevarestyrelsens anmodning lade dyrene underkaste en klinisk inspektion og lade udtage prøver til undersøgelse for afrikansk hestepest.

Al vaccination mod afrikansk hestepest er forbudt i overvågningszonen.

OPHÆVELSE AF BESKYTTELSESZONE OG OVERVÅGNINGSZONE

Ophævelse af zonerne skal fastsættes efter en beslutning i Kommissionen (SCOPAFF) med udgangspunkt i en epidemiologisk vurdering. Ophævelsen må under ingen omstændigheder være kortere end tolv måneder, hvis der er foretaget vaccination i beskyttelseszonen.

10. SCREENING

Ved screening forstås rutineundersøgelse af enhovede dyr i restriktionszonerne med henblik på såvel kortlægning af eventuel spredning samt ophævelse af zonerne og de dermed forbundne restriktioner.

SCREENING I BESKYTTELSESZONEN OG OVERVÅGNINGSZONEN

Efter oprettelse af zonen skal alle husdyrbrug med enhovede dyr i zonen besøges regelmæssigt af en embedsdyrlæge. Hyppigheden af besøgene fastsættes af det centrale krisecenter efter en epidemiologisk vurdering.

Ved besøgene gennemføres der kliniske undersøgelser (og om nødvendigt prøveudtagning) og epidemiologisk undersøgelse ved hjælp af et spørgeskema.

Den epidemiologiske undersøgelse skal som minimum omfatte:

1. Det tidsrum, hvor der kan være forekommet hestepest på husdyrbruget
2. Oplysninger om mulig oprindelse af hestepest på husdyrbruget samt identifikation af andre bedrifter, hvor der findes enhovede dyr, som kan være blevet smittede ad samme vej.
3. Angivelse af vektorernes forekomst og fordeling.
4. Oplysninger om flytninger af enhovede dyr fra eller til husdyrbruget, herunder fjernelse af døde enhovede dyr.
5. Måling af kropstemperaturen
6. Kontrol med registre over produktion, sygelighed og dødelighed.

PRØVETAGNING

Hvis det besluttet at udtage prøver tages kontakt til DTU-Veterinærinstituttet for detaljeret vejledning omkring prøvetagningen herunder antal og type/materiale.

Følgende materiale kan udtages til undersøgelse:

- EDTA stabiliserede blodprøver til PCR
- Ustabiliserede blodprøver til antistof test (i senere faser)
- Milt, lungevæv, lymfeknuder (i den febrile fase) fra aflivede eller døde dyr. Dette kan anvendes i de tilfælde, hvor der ikke kan udtages blodprøver (når dyret er dødt).

EMBALLERING OG MÆRKNING AF PRØVER

De udtagne prøver anbringes enkeltvis i prøverør med tætsluttende låg eller plastpose og mærkes med dyrets og prøvens identitet. Rør og/eller plastposer omvikles med væskesugende materiale og anbringes i en solid yderemballage, sammen med indsendelsesblanketten.

Pakken må ikke indeholde skarpe ting, som fx skalpel eller kanyle.

Det er meget vigtigt at dyr, hvorfra der udtages prøver, er mærket individuelt. De udtagne prøver skal forsynes med dyrenes individmærker.

Prøverne må under transporten ikke udsættes for frostgrader eller høje temperaturer.

INDSENDELSE AF MATERIALE

Prøverne skal ledsages af indsendelsesblanketten, der findes på DTU Veterinærinstituttets hjemmeside.
<http://www.vet.dtu.dk/diagnostik/blanketter>

Alle prøver transporteres til:

Kalvehave Havnevej 51
Lindholm
4771 Kalvehave

DTU Veterinærinstituttet skal være orienteret om prøvernes ankomst på følgende telefonnumre: indenfor normal arbejdstid ringes på tlf. nr. 35 88 78 37 alternativt til DTU Veterinærinstituttets hovednummer 35 88 60 00. Udenfor normal arbejdstid, kan bådførervagten kontaktes på tlf. 20 83 93 27. Hvis bådførervagten ikke kan kontaktes, ringes til Kristian Møller 40 30 49 10 eller Anette Bøtner 23 36 32 74.

11. FLYTTERESTRIKTIONER I ZONERNE

FLYTTERESTRIKTIONER I BESKYTTELSSEZONEN

- Al flytning af enhovede dyr er forbudt uden Fødevarestyrelsens tilladelse. Fødevarestyrelsen kan under officiel kontrol tillade, at enhovede dyr fjernes fra husdyrbruget i beskyttelseszonen, såfremt de transporteres direkte til et slagteri i beskyttelseszonen, eller, hvis der ikke er noget slagteri i beskyttelseszonen, til et slagteri i overvågningszonen, som er udpeget af Fødevarestyrelsen til nødslagtning.
- Avlsmateriale må ikke til- eller fraføres husdyrbrug uden Fødevarestyrelsens tilladelse.

FLYTTERESTRIKTIONER I OVERVÅGNINGSZONEN

- Al flytning af enhovede dyr er forbudt uden Fødevarestyrelsens tilladelse. Fødevarestyrelsen kan under officiel kontrol tillade, at enhovede dyr fjernes fra husdyrbruget i overvågningszonen, såfremt de transporteres direkte til et slagteri i overvågningszonen, eller, hvis der ikke er noget slagteri i overvågningszonen, til et slagteri i beskyttelseszonen, som er udpeget af Fødevarestyrelsen til nødslagtning.
- Avlsmateriale må ikke til- eller fraføres husdyrbrug uden Fødevarestyrelsens tilladelse.

Uanset de flytterestriktioner der er fastsat, så kan enhovede dyr fra beskyttelses- og overvågningszonen under officiel kontrol imidlertid transporteres til en karantænestation ud fra betingelser, der er beskrevet i direktivet om dyresundhedsmæssige betingelser for enhovede dyrs bevægelser og indførsel af enhovede dyr fra tredjelande.

Derudover kan flytning af enhovede dyr inden for distrikter eller områder med samme status ske på grundlag af følgende regler:

- i) de enhovede dyr
 - skal forinden gennemgå en officiel kontrol
 - skal identificeres, og
 - skal ledsages af et officielt dokument
- ii) medlemstaterne sørger for, at enhovede dyr, der er vaccineret inden for de seneste 60 dage, ikke fjernes fra den bedrift, hvor de befandt sig på vaccinationstidspunktet
- iii) medlemsstaterne underretter i Den Stående Veterinærkomité Kommissionen om de foranstaltninger, de har truffet på dette område.

12. GENINDSÆTTELSE AF DYR

Der er ikke på forhånd fastsat regler for håndtering af genindsættelse af dyr. Fødevarestyrelsen vurderer i det konkrete tilfælde hvilke foranstaltninger, der skal gælde for genindsættelse af dyr i en smittet besætning. Dette afhænger bl.a. af en risikovurdering.

13. UDBRUD PÅ SLAGTERIER, GRÆNSEKONTROLSTEDER OG TRANSPORTMIDLER

Der er ikke på forhånd fastsat særskilte regler for håndtering af udbrud af afrikansk hestepest på slagterier, grænsekontrolsteder og transportmidler, hverken i EU lovgivning eller i national lovgivning.

Fødevarestyrelsen vil i forbindelse med et konkret udbrud træffe beslutning om håndtering.

14. UDBRUD I VILDTLEVENDE DYR

Der er ikke på forhånd fastsat regler for håndtering af udbrud af afrikansk hestepest i vildtlevende dyr.

15. VACCINATION

GENERELT

Det er forbudt at vaccinere mod afrikansk hestepest som en almen forebyggende foranstaltning.

Fødevarestyrelsen kan ved bekæmpelse af udbrud påbyde vaccination af enhovede dyr i beskyttelseszonen inkl. i kontrolzonen (se figur 1 i kapitel om "Zoner"), der oprettes om det smittede husdyrbrug.

Al vaccination mod afrikansk hestepest er forbudt i overvågningszonen.

BESLUTNING OM INDFØRSEL AF VACCINATION

Ved tvungen vaccination skal der tages stilling til hvilke dyregrupper og/eller arter, der skal vaccineres samt hvilke frister, der er for dette. Endelig skal man sikre, at vaccine kan fremskaffes for den aktuelle serotype af afrikansk hestepestvirus. Da serotyperne er immunologisk forskellige, skal det være en vaccine for den aktuelle serotype, der er årsag til udbruddet.

Såfremt Fødevarestyrelsen vurderer, at vaccination er nødvendigt i bekæmpelsen af afrikansk hestepest skal der i første omgang udarbejdes en vaccinationsplan for et bestemt område (vaccinationszone). Udarbejdelse af en vaccinationsplan og implementering af planen vil ske i samarbejde med relevante brancheorganisationer. EU-kommissionen skal underrettes, inden vaccinationen finder sted, og vaccinationsplanen vil blive hastebehandlet i SCOPAFF.

Vaccinationsplanen bør omfatte:

- Afgrænsning af det geografiske område, hvor der skal foretages vaccination (vaccinationszone).
- Koncentration af dyr af de berørte arter inden for det sygdomsramte distrikt.
- Vaccinens egenskaber og sammensætning.
- Reglerne for kontrol med distribution, opbevaring og anvendelse af vacciner.
- Arter og alder på dyr, der kan eller skal vaccineres.
- Fastlæggelse af vaccinationskampagnens varighed.

Det skal tilstræbes, at alle enhovede dyr i beskyttelseszonen vaccineres.

16. SAMARBEJDE MED ANDRE MYNDIGHEDER SAMT EKSTERNE PARTER

Det centrale krisecenter sikrer indledningsvis kontakt til de eksterne parter. På sigt vil det decentrale krisecenter samarbejde med lokale repræsentanter fra andre myndigheder eller eksterne parter.

Mulige samarbejdspartnere:

[Landsudvalget for heste, SEGES](#)

[Dansk Ride Forbund](#)

[Den Danske Dyrlegeforening, Faggruppe Heste](#)

17. EKSPERTGRUPPE

Der er ikke nedsat en permanent national ekspertgruppe for afrikansk hestepest. Hvis der i en given udbrudssituation er brug for en ekspertgruppe, kan det centrale krisecenter nedsætte en ekspertgruppe.

BILAG 1 LOVGIVNING

Bestemmelser for bekæmpelse af afrikansk hestepest er fastsat i:

EU lovgivning:

[Rådets Direktiv 92/35/EØF af 29. april 1992 om fastsættelse af regler for kontrol med og foranstaltninger til bekæmpelse af hestepest, konsoliderede udgave](#)

[Rådets Direktiv 2009/156/EF af 30. november 2009 om dyresundhedsmæssige betingelser for enhovede dyrs bevægelser og indførsel af enhovede dyr fra tredjelande, kodificeret udgave](#)

Dansk Lovgivning:

[Bekendtgørelse nr. 1429 af 3. december 2015 om bekæmpelse af hestepest](#)

[LBK nr. 925 af 3. juli 2017 om lov om hold af dyr](#)

BILAG 2 INFORMATIONSMATERIALE

Information om afrikansk hestepest kan blandt andet læses på følgende steder:

Fødevarestyrelsens hjemmeside:

[Leksikonopslag om Afrikansk hestepest](#)

EU-kommissionens hjemmeside:

[EU-Kommissionen/Afrikansk hestepest](#)

OIE hjemmeside:

[OIE /Afrikansk hestepest /beredskabsplaner](#)

[OIE/Afrikansk hestepest /sygdomsbeskrivelse](#)

DTU-Veterinærinstituttets hjemmeside

[DTU-Vet/afrikanskhestepest](#)

